

"ЗАПИСИ РОДОСЛОВНОСТИ РАЗНЫХ ЛИЦ 1792 г.", ЯК ДЖЕРЕЛО З ІСТОРІЇ ЕЛІТИ СЛОБІДСЬКОЇ УКРАЇНИ

Михайліченко М.А., аспірант

Ін-т української археографії та джерелознавства

Формування дворянського стану Слобожанщини – довгий і складний процес перетворення козацької старшини на привілейований стан, який завершився після видання Катериною II Жалуваної грамоти дворянству 1785 р., коли, як зазначав Д. Багалій, і виникає, юридично, дворянство на Слобідській Україні [1, 11]. Одним з важливих нововведень, проголошених у Жалуваній грамоті дворянству, було створення у кожній губернії родовідних книг, в які мали бути внесені усі дворянські роди, які могли довести свої права на спадкове дворянство [2, 352]. Значна частина представників колишньої слобідської старшини змогла довести своє право на внесення до родовідної книги тому особливу увагу слід приділити аналізу як родовідних книг, так і джерел безпосередньо пов'язаних з їх укладанням.

Одним з таких джерел є справа, яка під час упорядкування отримала назву "Записи родословности разных лиц 1792 г." (т. зв. "екстракти"). Справа містить 58 екстрактів доказів поданих 66 прохачами (в деяких випадках в екстрактах значиться кілька прохачів-братів, які спирались на одні й ті ж самі докази), складених за єдиною формою, яка складалася з трьох граф:

1. "Имя и фамилия дворянина".
2. "Сила представлений и доказательств" містила короткий опис доказів, які надавав претендент на спадкове дворянство. До цієї графи також вносились відомості про дворянина, зібрані під час складання абеткових списків дворян.
3. "Резолюция по оным", яка містила рішення щодо внесення дворянина, згідно відповідної статті Жалуваної грамоти, до тієї чи іншої частини родовідної книги.

Отже, "Записи родословности разных лиц" містять відомості як про внесення прохача до тієї чи іншої частини родовідної книги, так і про характер наданих доказів. Це дає нам можливість визначити як характерні риси процесу доведення місцевою елітою власних прав на спадкове дворянство, так і особливості діяльності дворянських депутатських зібрань, на які покладалась справа нобілітації місцевої еліти.

Список джерел і літератури

1. Маслійчук В.Л. Козацька старшина слобідських полків другої половини XVII – першої третини XVIII ст. / В. Маслійчук – Х.: Райдер, 2003. – 252 с.
2. Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т. XXII. – № 16187. – С. 344-358.

Наук. кер. – д-р істор. наук Брехуненко В.А.